

П. Д. Біленчук, В. М. Кочетков, В. Б. Міщенко

Військовослужбовець

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЕЦЬ – громадянин, який проходить військову службу у збройних силах або інших військових формуваннях, створених відповідно до законодавства. В Україні права, обов'язки і відповідальність В., а також правові гарантії їх реалізації визначені Конституцією, Законами «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей», *статутами військовими*. На В. покладено заг., посадові й спец. обов'язки, які окреслюють обсяги та межі практич. виконання функцій і завдань відповідно до займаної посади, передбачають додатк. права при перебуванні на бойовому чергуванні (бойовій службі), у добовому і гарнізон. нарядах, при ліквідації наслідків стихій. лих і в ін. надзвичай. обставинах.

В. видається документ, що засвідчує його особистість і правове положення (військ. квиток, посвідчення особи). Він має право на збереження, носіння, застосування та використання зброї в порядку, визначеному законодавством і військ. статутами. Кожному В. надається відповідне військ. звання, у залежності від якого вони поділяються на склади: солдати і матроси, сержанти й старшини, прапорщики та мічмани, молодші, старші, вищі офіцери. Перехід з одного складу в ін. здійснюється в порядку присвоєння, зниження і відновлення у званнях, передбачених у штатах військ. частин (кораблів), органів упр., установ, військ.-навч. закладів на підставі спец. переліків. В. приймають військ. присягу. За службовим становищем і військ. званням одні В. стосовно ін. можуть бути начальниками або підлеглими; В., які за своїм службовим становищем і військ. званням не є стосовно ін. В. начальниками чи підлеглими, – старшими чи молодшими (у цьому випадку старшинство В. визначається військ. званнями). Для В. установлюються необхідні форми одягу й знаки розрізнення, які затверджує КМ України (правила носіння встановлює Міністр оборони). Бойові та ін. заслуги В. відзначаються нагородами і відзнаками. В. користуються правами й свободами громадян України із деякими обмеженнями, встановленими законодавством і обумовленими особливостями військ. служби, що компенсується шляхом надання додатк. прав, гарантій і пільг, посиленням соц. захисту. Держава бере під захист волю, честь і гідність В., гарантує надання йому житла, право на працю, обов'язк. держ. особисте страхування. Законодавство передбачає грош. утримання, продовол., речове, мед., пенсійне та ін. забезпечення В. Разом з тим, свобода пересування В. обмежується необхідністю підтримки бойової готовності військ. частин і своєчас. прибуття до місця

служби. Реалізуючи право на свободу слова В. не повинен розголошувати держ. таємницю, обговорювати й критикувати накази командирів (нач.). Участь В. у страйках та ін. акціях громад. непокори заборонена. В. можуть перебувати в сусп. об'єднаннях, що не переслідують політ. цілей, не знаходячись при виконанні служб. обов'язків. Вони не мають права поєднувати військ. службу з підприємництвом, роботою на підприємствах, в установах і організаціях, окрім занять наук., викладац. і творчою діяльністю. Усі В., незалежно від військ. звання та посади, рівні перед законом і несуть дисциплінарну, адм., цивіл.-правову, матеріал., карну відповідальність, установлену для громадян України, з врахуванням особливостей їх правового становища.

Бібліографічний опис:

Військовослужбовець / П. Д. Біленчук, В. М. Кочетков, В. Б. Міщенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-34490>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).